

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseket a szerkesztőség és a kiadóhivatal
méréselt áron vesz fel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Mátyás király-tér 8.
Telefon-szám 164.

Magjelenik hetenként négyszer.

Előfizetési árak:

Félévre 650 korona, negyedévre 325 fillér
Vidékre félévre 8 korona.

Egyes szám ára 6 fillér

T Á V I R A T O K.

Román kérdés a parlamentben

Viharos ülés a képviselőházban.

Hogyan védtek meg Erdélyt egy cseh zászlóaljjal?

Urmánczy szenzációs felszólalása.

Tisza fenyeget.

Budapest, szeptember 5. A képviselőház délelőtti ülését elhalasztották délutánra.

A délutáni ülést Beöthy elnök délutáni háromnegyed öt órakor nyitja meg.

Szarecsányi egy délelőtti támadásra válaszul kijelenti, hogy ő, mint a Veres Kereszt egylet megbízottja járja a hartereket és gyakran tűzben, igen veszélyes helyeken szolgálja a hazát.

Andrits Tivadar felszólalása után Rakovszky István előbb személyes kérdésben szólal fel, majd tovább beszél, amelynek nyomán kitört a

parlament vihar,

amennyiben kijelenti Rakovszky, hogy akkor, amikor Andrássy az olasz kérdést szóba hozta, Tisza István azt mondotta, hogy a mi diplomáciánkat az olaszokkal való tárgyalás közben nem vezette az őszinteség.

Tisza István visszautasítja Rakovszky kijelentését, mert a monarchia becsületesen beakarta tartani Olaszországnak tett ígéretét. Azonban a tárgyalások folyamán arról győződtek meg, hogy az olaszokkal nem lehet megegyezni, mert az olaszok nem akarják a megegyezést. Ekkor az olaszokkal való tárgyalás még egy ideig tovább folyt, de végül is rájöttek, hogy a tárgyalások nem vezethetnek célra.

Rakovszky István ingerülten ugrik fel és odakiáltja Tiszának: Miniszterelnök ur, ön nem mondott igazat!

Ere óriási láрма tör ki, többen kiabálnak: Rendre, rendre!

Elnök Rakovszkyt rendre utasítja.

Szterényi József: Mi nem tettünk semmit a román támadás ellen, hanem vártunk. A románok előrelátók voltak. A románok nagy apparátussal készültek a támadásra, amelyet nagy körültekintéssel készítettek elő. A tartalékosokat személyes felhívással hívták fegyver alá a határvárosokat előre kiürítették, jó előre megtették az óvintézkedéseket a repülő támadások ellen, sőt annyira mentek, hogy előre megépítették a fogolytáborokat is.

Ha csak annyi katonánk lett volna az erdélyi román határszélen, **mint amennyit a parlamenti zavarok alkalmával koncentráltak Budapestre, meg lehetett volna védeni Erdélyt a román betörés ellen** és Brassó, Kézdivásárhely és Petrozsény nem került volna román kézre, most nem dűlné Erdélyt elienség, sok-sok szenvedéssel maradt volna és 100 és 150 millió kár nem esik.

Urmánczy Nándor szenzációs beszéde következők után.

Most jövök Erdélyből. Láttam ezt a rengeteg nyomort, azt a tengernyi fájdalmat, a vérforráló borzalmakat és meggyőződtem az ottani állapotokról. Erdélyt

egyetlen cseh zászlóalj védte és egyetlen ügyüteg volt ott az is munició nélkül. A székelyek és a szászok nem voltak ott, csak az egyetlen zászlóalj cseh. Sajnos, akik ezekért felelősek, nem vonhatók felelősségre.

Vilmos oszászár már egyszer beleavatkozott a mi hadvezetőségünk dolgába, most itt a nyílt parlamentben kéri Vilmos császárt,

távolítsa el azt a 6-8 embert királyunk környezetéből, akik a felséget befolyásolják.

Orült zaj, rettenetes tumultus tör ki erre, a munkapárt oldaláról kórusban kiáltanak: Rendre, rendre.

A viharos zajból kiesendül Urmánczy hangja:

Átadom a székelyek üdvözlét a miniszterelnök úrnak.

Tisza István röviden felel és megjegyzi, hogy átérzi a helyzet súlyát. A kereskedelmiügyi miniszterrel együtt intézkedett a menekülők gyors elszállításáról, de sajnos a vasutak felett most a katonaság rendelkezik. A kormány mindent megtett a nyomor enyhítésére. Reméli, hogy Erdélyben a rend minél előbb helyre áll.

Esti 7 órakor 50 képviselő zárt ülést kér, amelyet ez elnök elrendel. A zárt ülés 8 óráig eltart.

Nyolc órakor az elnök felolvassa Apponyi Albert és Andrássy Gyula délelőtti indítványát, amelyet szerdán tárgyalnak.

Ezután áttérnének az interpellációkra. Tisza István kijelenti, hogy a mai ülésen arról győződött meg, hogy az ellenzék nem tud a mai helyzethez alkalmazkodni. Figyelmezteti az ellenzéket, hogy a kényes kérdéseket tárgyaló interpellációkat nem vonja vissza, **kénytelenítik más eszközökhöz nyulni.**

Andrássy Gyula kijelenti, hogy Tiszával megállapodtak, hogy a kényes természetű interpellációkat visszavonja az ellenzék, de Tisza ezzel a felszólalásával ártott az ügynek.

Apponyi, azután Tisza szólal fel, majd Rakovszky visszavonja az interpellációkat.

A többség elfogadja az elnök által előterjesztett napi rendet és az ülés félkilenc óra után véget ér.

A német nagy főhadiszállás jelentése

Berlin, szeptember 5. (Legfőbb hadv. jelentés):

Nyugati hadszíntér.

A nagy Somme csata tovább tart. Csapataink Li forest és a Somme között heves harcban állanak. A folyótól délre a husz kilométer kiterjedésű harcra vonalon Barleux-tól a Chilly-től délre eső területen rohamozó ellenség ellen védekeznek. Chilly falu elveszett. A Maas-tól jobbra a franciáknak Fleuritől keletre levő vonalaink és a szeptember 3-án a Fouville szakadék mentén általunk elfoglalt állásai ellen intézett támadásait visszavertük.

(Táviratok folytatása a negyedik oldalon.)

Expressz

— Saját tudósítónk jelentése. —

Mi a románok haditerve?

Bern, szeptember 5. Ez a kérdés foglalkoztatja most főképpen a francia sajtót. Lauroux tábornok a Temps-ben azt a meggyőződést fejté ki, hogy a román akció a Kárpátoknál és a Dunánál egyaránt egyetemes az orosz offenzívával. Ő úgy látja, hogy Lesický bukovinai hadműveletét már az a tudat irányította, hogy a románok okvetlenül beavatkoznak. Azt hiszi, hogy az oroszok ügyekészni fognak hatalmukba szerezni a Kolomeától délnyugatra vezető négy utvonalat, hogy azután Máramarossziget felé nyomulhassanak, amivel fedezik a románok erdélyi benyomulását. A dunai offenzívát az oroszok a Dobrudzsán és Aldunán keresztül vezetnék és ekkor Románia a Duna mentén védelmi állást foglal el. A szaloniki expedíció szerepe igen egyszerű: vagy folytatja a megkezdett offenzívát, vagy csak egyszerűen lekötö a vele szemben lévő ellenséges haderőt, hogy a bolgárok ne küldhessenek sereget az oroszok ellen.

A hencgő árulás.

Páris, szeptember 5. Lahovary párisi román követ a Temps munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

Boldog vagyok, hogy végre elérhették azt a pillanatot, hogy beléphettek a háborúba. Föltétlenül bizonyos, hogy az entente diplomatája nagy aktivitásával és intelligenciájával most kireperálta azokat a csorbákat, melyek a Balkánon érték. Azzal, hogy a Dardanellákba beengedték a Göbent és a Breslaut, hogy Németország karjaiba dobták Törökországot és hogy nem számoltak előre a bolgár árulással, a négyesszövegség diplomáciái hallatlan baklövésnek követték el. Most ezeket a hibákat mind jóvá tették és konstátálnom kell, hogy a diplomáciai akciót a ragyogó eszű és éles szemű Briand vezette. Míg ő nem vette kezébe a dolgot, nem bíztunk az intervencióban. Sokan azt hitték, hogy a központi hatalmakkal főtartott gazdasági összeköttetések kizárják az ellenük való háborút. Persze nem értették meg kényes helyzetünket és nem tudták, hogy gazdasági egyenségeink betartása perhíntés volt a központi hatalmak együgyű diplomatáinak szemébe. Egyedül Briand értett meg tökéletesen minket.

Milyen az élet az oláh Brassóban?

Kolozsvár, szeptember 5. Csapataink a visszavonulás közben elfogtak egy árulást. Oláh tiszteket, az oláh kézbe levő Brassóból. Az oláh tiszteket a következőket mondotta:

— Mi igyekszünk a legjobban jobban nemcsak az oláh lakossággal, hanem a magyarokkal és szászokkal is. Semmi okunk nincs annak tagadására, hogy kész plakátokat hoztunk magunkkal Brassóba, amelyeken publikáltunk, hogy a magánvagyonnak és az emberéletnek legveszélyesebb bántódása sem eshetik. Brassóban a legjobb rend van. Kár, hogy a brassói cellulóz gyárat önként tönkretették, mert sok papírost lehetne még készíteni a hat millióért vásárolt erdőkből. A város lakosságának körülbelül 60 százaléka köztük 12.000 oláh, maradt Brassóban.

Ruhát a menekülőknek.

Vettük a következő felhívást:

Anyák! Menekült testvéreinknek nemcsak élelemre, hanem ruhákra is van szükségük. Adalozatok tehát ruha és felőrnemüket is. Ne feledkezzetek meg elsősorban a gyermekekről és pólyás babákról. Feridő (ragályos) beteg elhasznált ruhát azonban semmi szín alatt ne adjatok. Az adományokat a vasúti állomásnál átveszik. Fischhofné, Reisz Irén.

Aki a menekülő vonatokat látta, aki végig nézte azokat a szívfacsaró rémes jeleneteket, amelyek egy-egy menekülő vonatonál lejátszódnak, az megérti, hogy mennyire szükség, hogy ez a fenti felhívás megjelene, hogy az asszonyok figyelmét rátereljék, segítség, szenvedő, hontalan erdélyi magyar testvéreink ruhátanságára.

Hála a nagy előrelátásnak, amellyel az erdélyi városokat és falvakat létrítették, a mi segítség, szerencsétlen testvéreink nemcsak egy harapás kenyér és élelem nélkül, hanem majdnem fedetlen testtel, féljé moztlenül kerültek ki otthonukból, létek földönfutó koldusokká.

Nem rekrimálni akarunk itt, nem akarjuk kecsenni, ki az okozója annak, hogy ezen és ezen még annyi időt sem nyerhetek, hogy a legszükségesebb ruhaneműt magukhoz ragadják, hanem arra akarunk rámutatni, hogy itt gyors, nagyon gyors segítség van szükség.

Arra akarunk rámutatni, hogy a városon keresztül utazó hazátárná lett testvéreink között vannak sokan, igen nagyon sokan, akik a legszükségesebb ruhát is nélkülözik. Látnunk lehet, akik egy szál ingben tettek meg az utat nyitott kocsiában Erdély valamelyik városától eddig és vándoroltak kétségbeesetten szomorú útjukban tovább. Látnunk ruhátlan gyermekeket, havenszave észszeszedett rongyokban öregeket.

Ha valaha szükség volt fontolgatás nélküli gyors segítségre, úgy itt, ebben az esetben igazán szükség van arra.

Asszonyok, nők, anyák, tudjátok mi az, saját gyermekünket ruha nélkül, a legszükségesebb ruha nélkül látni Bajai nők! Minélunk a legszegényebb is dúsgazdag azokhoz képest, akik most Erdélyből menekülve futnak robogó vonaton éheve, fázva ismeretlen tájak felé. Bajai asszonyok! Össze hajlít az idő és ezek a szegény menekülő testvéreink nyirkos hideg éjszakában ruhátlanul szevednek.

Akinek van felesleges női ruhája, gyermek ruhája, az szedje mindazt össze és vigye a keresztül utazó testvéreinek. Gondoljátok meg, hogy azaz enyhítitek a ruhátlan szenvedők nyomorúságát. Akinek nincs feleslege, az is vonjon meg magától valamit és vigye ki az állomásra. Amit adunk, kötelességből adjuk, testvéreinknek adjuk.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyező Hivatal átvételéi küldönitménye IV. Váci-utca 38.

A XX. század Asszonya

nagy felhívást keltő színmű

Pénteken az Urániában

H I R E K.

— **A menekültekért** a legteljesebb mértékben megindult az akció. Tegnap délelőtt értekezet volt, amelyen elhatározták, hogy a városban az összes jóékonycélú intézmények és egyesületek egységes eljárással fogják a menekülteket segélyezni. — Ugyancsak tegnap értekezet volt Zomborban, amelyen a vármegye összes jegyzői megjelentek és megbeszélték a megyében letelepítendő menekültek ellátását. — A Dunagőzhajózási társaság bajai állomásának személyzete 30 koronát küldött szerkesztőségünkhöz az erdélyi menekültek részére. Az összeget beküldöttük a polgármesteri hivatalhoz.

— **A Grün Lili** ment művészi előadásban hétfőn este. Nagy Erzsébet, az a fiatal, de csupa tehetség művésznő ragyogó talantumát. Lebilincselte közönségét egyszerű természetességével, nagyszerű jártékkal, tiszta interpretálásával. Pusztayné az anya szerepében nagyon jó volt. Pápayné pompásan játszott. Arday az apát adta bensőségesen, nagy tudással, mély érzéssel. Igen értékes tagja a társulatnak Szántó szobaura meleg, ur, megkapó volt. Deák Lőrinc frappás volt. A legnagyobb elismeréssel emlékezünk meg erről a tehetséges, törekvő művésztől. Pelsőczy Simi bácsija mesés. Pusztay Oszkárja elegáns, finom, kidolgozott volt. Az ésszjáték elsőrendű, a rendezés gondos, a hatás teljes volt.

— **Igaz-e** vajjon az a hír, amit most legújában terjesztettek. Az, hogy a Hadi-termény most legújában egy kedves újítást akar bevezetni és pedig megakarja venni a közönségtől a kenyérlisztet, ki akarja venni a forgalomból és csupán a pékeknek csak abból juttatni, hogy aztán mindenki csupán pék kenyeret egyen. Nem tudjuk mennyiben felel meg ez a valóság, de mindenesetre jó lesz, ha a hatóság részen lesz és elejét veti az ilyen, a közönség érdekei ellen irányított merényletnek.

— **Edényt a menekülőknek.**

Egy ur asszony ezúton kéri fel a közönséget, hogy a keresztül utazó menekülteknek edényeket, különösen bögréket és kanálakat vigyenek ki, most valóságos kiművészi, amint a szegény menekültek dnyehéjéből, kalapból, a tenyerükéből esznek. Az első felhívásnak már eleget tett több urasszony, így többek között öv. Schlessinger Gyuláné sok edényt küldött ki. — A szentjánosiak is szépen viselkedtek. Rendkívül sok élelmiszert vettek az állomáshoz. A szentjánosi asszonyok egymással vetélkedtek, hogy ki vigyen ki több ételt a szerencsétlen, szenvedő erdélyi testvéreinknek.

— **Lábizadás** ellen a legbiztosabban ható szer a **Formatol**. Egy üveg ára 120 korona. Kapható Baján egyedül Lovasi Ödön gyógyszerárán az „Üdvözítőhöz.”

ANNY BOAS amerikai művésznő első fellépte a **Halász leánya** című drámában pénteken az **APOLLOBAN**

Pénteken, szeptember 8-án
d. u. 1/3, 1/5, 1/7 és este 9 órakor

Az új idény legívalóbb ujdonságai!

,NORDISK' felvételek!

LILJOM

KISASSZONY

Egy királynő legendája.

Főszerepben: RITA SACHETTO
a világhírű művésznő,
az elegancia
művelője.

A XX. század

asszonya

színmű 3 felvon.

Főszerepben: EVA SPEYER.
Soha film még nem aratott oly általános feltűnést mint ez. A címe már sejteti a film tartalmát, a mai asszony életmódját, házasságát, későbbi szerelmét, csalódását, megbűnhődését.

A próba baba

legsikerültebb vígjáték 1 felvon.

Hadi híradó a leg-
ujabbharctérfel-
vételeket hozza.

Két órás
műsor!

Gyermek- és ka-
tona jegyek csak a
fél 3 órai előadásra
érvényesek.

Szíves látogatást kér

Urania Mozdgó Színház.

— Tegnap már megemlékez-
tünk az Uránia pénteki bemutatójáról,
most a díreklő arról értesít, hogy a Face-
hettó tilmen kívül még egy pazar az előbbi-
vel egyenértékű a. üvrszi felvételi ujdonsá-
got is mutat be közönségünk. A „XX.
század asszonya” címmel kit ne érdekelne
korunk asszonya? Bizonyára mindenkit,
de főleg hölgy közönségünket, hisz ebben
a darabban elejétől végig medjában van
egy nagyvárosi „mod. r.” asszony életét,
ruházkodását, szerelmét, csalódását stb.
megszéni, de irigység nélkül — mégis
csodálni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: FODOR KÁROLY.
Segédszerkesztő: Dr. STERN JÓZSEF.
Kiadó: CORVIN NYOMDA, BAJA.
Nyomtatott a „Corvin”-könyvnyomdában győzei-
szióban Baján
Mátyás király-ter. 3

Keresünk

egy belvárosi, a Jó-
zsef város-tájéján levő
2 szobás lakást. Ér-
deklődni lehet a Cor-
vin nyomdában.

Bécsi tanítónő

Zongora, német és francia
nyelvben ad leckét a legma-
gasabb műveltségig, Levelek
kéretnek a C O R V I N-
nyomdába. K E. jelige alatt

Veszek használt
belső és külső
KERÉKPÁR GUMMIT
FRÄNKL IGNÁC
Baja, Pesti-ut 15. sz.

Egy tanulót

Kéményseprő tanulónak
felvezetek egy 14—15 éves, tisztessé-
ges fiút.

Földesi József
kéményseprő üzletvezető
Szeremlei-utca 3.

FELIX-FÜRDO

Nagyvárad mellett.

Téli és nyári gyógyhely.

Csusz, köszvény, ischiás, izzad-
mányok és női betegségek
ellen, legjobban javalva. —
Új hérlő. — Új berendezéssel
:: és villanyvilágítással. ::

APOLLO

MOZGÓSZÍNHÁZ

BAJÁN, A KISVÁSÁRTÉREN.

Pénteken, szeptember 8-án
déltűn 3 órától este 8-ig folytatós
előadások, az utolsó előadás kez-
:-: este 9 órakor. :-:

Első amerikai felvétel!

A halász leánya

amerikai dráma 4 felvonásban.

Főszereplő: ANN E BOAS Amerika
művésznője.

A végzetes blous

Legkedvesebb vígjáték 1 felvonásban

Lea új csinje

Kacagató bohózat 1 felvonásban.

Arab ipar

Természeti felvétel.

B. pártfogást kérve tisztelettel

az „APOLLO”

Egy leány

fűszer-üzletbe tanulónak
ajánlkozik.

— Bővebbet a kiadóban. —

Egy vagy két iskolás fiút
elvállalok

teljes ellátásra.

Bővebbet: Özv. Weisz Mórénál,
Baja, Lámpa utca 12.

Segítsük a háboruban sze-
rencsétlenül járt hős kato-
náinkat és azok családját.

HIRDETÉSEK
jutányos áron felvétetnek.

Német és bolgár csapatok rohammal bevették a Tutrakein hídfő megerősített előállításait. Dobrich városát a bolgárok elfoglalták. Bolgár lovasság több helyen szétugrasztott román zászlóaljokat, Német tengeri repülőök bombázták Konstanzt, valamint orosz könnyű tengeri haderőt. Léghajóink Bukarestre és a plojesti-ásványolaj telepekre jó sikerrel dobtak bombákat.

Ludendorff, első fészallásmestre.

Höfer jelentése

Budapest, szeptember 5. Hivatalos jelentés. Keleti harctér.

Erdélyi harc vonal.

Változatlan a helyzet. Semmi különös esemény.

Orosz hadszíntér.

Károly főherceg hadsereg harc vonala: A szövetségesek kárpáti harc vonala elleni orosz támadás még tovább tart. Fundul—Moldovinál csapataink számos előnyomulást vertek vissza. A felső Ozeremosznál és Bystrycztól délre erős harcok folynak. Kőrösmezőtől északkeletre az ellenség minden tényerési szándékát megliusítottuk. Benezanytól délnyugatra a tegnapielőtt elvesztett utolsó árokkrést is visszahódítottuk.

Délkeleti harctér.

Seratinál tegnap olasz csapatok átkeltek a Wjusán Bartalékunknak az ellenség balszárnya ellen intézett támadása visszavetette az ellenséget a folyó déli partjára. Hátrább olasz oszlopokat nehéz tűzsergünk tüze kísérté.

Höfer, altábornagy.

A bolgárok Romániában

Szófia, szeptember 5. Az északi fronton tegnap hadseregeink a Dobrudza egész szélességében átlépték a határt és előretolt ellenséges osztagokat, erélyesen visszavertek. A Kurt Nunar irányában előnyomuló hadseregeink megszállták ezt a pontot. Döntő ütközet után, amelyben 165 közembert és 2 tisztet elfogtunk, az ellenség megfutamodott. Mintegy száz halott és nagy mennyiségű puská és felszerelési tárgy maradt a csatatéren. Egyik hadoszlopunk megszállta Akkadinbál városát. Az előnyomulást az egész vonalon folytatjuk.

Athén az antant kezében

Athén, szeptember 5. Francia és angol csapatok megszállták Görögország fővárosát, Athént és követelik a posta, táviró és vasút átadását.

Árjegyzék ingyen.

Képviselek kerestetnek.

Eredeti Mayfarth-féle

törvényileg védett

„HERKULES“

bor és gyümölcs-sajtók.

Elsőrendű gyártmány

Viznyomásu bor- és gyümölcs-sajtók

Felül nem mult

Szólló- és gyümölcs-örlok szüretelő berendezések.

MAYFARTH PH. és TSA

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien) II Taborstrasse 71.

Különleges gyártás sajtók, borászati készülékek számára.

„ATLAS“

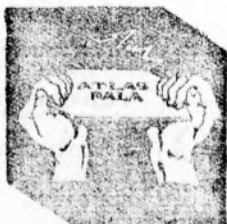
ASBEST CEMENTPALA

versenyen kívül legkitünőbb minőségű tetőfedő anyag.

AZONNALI SZÁLLÍTÁSRA

minden mennyiségben kapható.

Védjegy

Védjegy

Sürgönycim:

Palatias Budapest

Telefon:

179-60

„ATLAS“

Asbestcementspalagyár Részvénytársaság

Központi iroda: Budapest, Dorottya-u. 6/a. Gyár: Budapest.

Főelárusítóhely Baja GRÜNHUT MIKSA BAJA. és környéke részére: Spitzer-féle téglá-, cementárú műkögyára.

Sürgönycim: Grünhut, Baja.

Telefonszám: 111.

Etető és itató

Vályukat

Kutfedőlapokat

Sirkereteket

Vasbetonból

készít:

Grünhut Miksa

Spitzer-féle téglá és ce-

ment-gyár

Baja.

Telefon szám. 111